

บทคัดย่อ

การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในแหล่งธรรมชาติที่มีลักษณะทางธรณีวิทยา และธรณีสัณฐานเป็นจุดเด่น มุ่งเน้นการนำเสนอ ความรู้เรื่องราวของหิน บรรพชีวิน และลักษณะธรณีสัณฐาน ผู้สาธารณะ เพื่อให้นักท่องเที่ยวที่ไม่มีพื้นฐานความรู้ทางธรณีวิทยาได้เข้าใจ และเกิดความประทับใจ จนมีความรู้สึกหวงแหน และมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์สิ่งที่เป็นทรัพยากรธรรมชาติที่ไม่สามารถฟื้นฟูให้กลับสู่สภาพเดิมได้ ความรู้ ความเข้าใจการเกิดลักษณะ และรูปร่างต่างๆ จากกระบวนการผุพัง และกัดกร่อนทางธรณีวิทยาจะทำให้การนักท่องเที่ยวใช้ทรัพยากรอย่างระมัดระวัง การศึกษารอบคลุมพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวของอุทยานแห่งชาติ 5 แห่ง ได้แก่ ภูเวียง (ขอนแก่น) ภูเรือ (เลย) ตาดโตน (ชัยภูมิ) เขาใหญ่ (นครราชสีมา) และ เขาพระวิหาร (ศรีสะเกษ) สภาพภูมิประเทศโดยทั่วไปที่บ่งบอกลักษณะเด่นเป็นผลมาจากสภาพธรณีวิทยาและสภาพธรณีสัณฐานของหินในพื้นที่อุทยานฯ ซึ่งเป็นหินชั้นที่มีการเอียงตัวของชั้นหินจากยอดเขาเอียงเทไปทางเชิงเขา เรียกภูมิสัณฐานแบบนี้ว่า สันเขาอีโต้ (Cuesta) สภาพธรณีวิทยาของบริเวณอุทยานแห่งชาติและพื้นที่ใกล้เคียงรองรับด้วยกลุ่มหินโคราช (Khorat group) ซึ่งเป็นชั้นหินมหายุคมีโซโซอิก (Mesozoic) ประกอบด้วยหมวดหินจากอายุแก่ถึงอ่อน ดังนี้ หมวดหินห้วยหินลาด หมวดหินภูกระดึง หมวดหินพระวิหาร หมวดหินเสาขัว และหมวดหินโคกกรวด การเที่ยวชมมรดกทางธรณีวิทยา ประกอบด้วย การเดินชม ขับรถเข้าชม หรือใช้จักรยาน เพื่อสามารถเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวทางโบราณคดี วัฒนธรรม และตำนาน นิทานหรือเรื่องเล่าต่างๆ การบริหารจัดการทรัพยากรธรณีและธรณีสัณฐานสิ่งแวดล้อม ต้องมีการบูรณาการ มีหลักธรรมาภิบาลที่ดี และชุมชนต้องมีส่วนร่วม เพื่อเป็นการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติให้เป็นฐานของการพัฒนาอย่างสมดุล และแบบยั่งยืน โดยการฟื้นฟูบูรณะ การป้องกันการเสื่อมโทรมหรือสูญสิ้นไป การปลูกจิตสำนึกและจิตวิญญาณในการมีส่วนร่วมรักษาคุณภาพของระบบนิเวศเพื่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม การใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด และมีประสิทธิภาพสูงสุด

คำสำคัญ: ทรัพยากรธรณี ธรณีสัณฐาน สิ่งแวดล้อม การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

Abstract

Ecotourism in the natural resources with geological and landform features is emphasized on promoting public understanding and appreciation of rocks, fossils and landforms. The presentation outlines some new approaches to the interpretation of geology for a non-specialist tourist using landscape as theme. The tourism industry is being produced in a concerted effort to raise public awareness and conservation of the non-renewable natural resources. The knowledge and understanding of geological weathering and erosion features may encourage the tourists using the georesources carefully. The study areas cover 5 national parks including Phu Wieng (Khon Kaen), Phu Rua (Loie), Tadton (Chaiyaphum), Kao Yai (Nakorn Ratchsima) and Kao Phrawihan (Sri Saket). The dominant geomorphology controlled by geology and landforms is called cuesta. The areas are covered by redbeds sedimentary rocks in Mesozoic era, known as the Khorat group. The rock formations exposed in the study areas are ranged from the older to younger as follows: Huai Hin Lat, Phu Kradung, Phra Wihan, Sao Khua, Phu Phan and Khok Kruat Formations. The geological heritage can be accessed by using walking, driving and cycle trails to link sites of geological interest with sites of archeological, cultural and mythological interests. The management of georesources and geoenvironment needs the community integration, good governance and participation for natural resources conservation as a base of balancing and sustainable development. The management considerations will allow the resources to be rehabilitated, protected or prevented from destruction. Finally, the tourists should have a sense of responsibility and awareness to reserve the ecosystem for environmental quality, using resources sparingly and efficiency.

Key words: Georesources Geoenvironment Ecotourism